

Tomasz Czajkowski

Po raz trzeci w Izraelu... szukając wspomnień o Lublinie i Lubelszczyźnie

W okresie od 29 sierpnia do 26 września 2009 przebywałem w Izraelu. To była już trzecia moja wizyta w tym kraju. W 2000 i 2001, kiedy byłem po raz pierwszy, szukałem mieszkańców nieistniejącej kamienicy przy ul. Krawieckiej 41 w Lublinie; w 2006 nagrywałem wspomnienia żydowskich mieszkańców Lublina. Tym razem, przez pierwsze 2 tygodnie mojego pobytu uczestniczyłem, wraz z grupą współpracowników z Ośrodka „Brama Grodzka-Teatr NN” w Lublinie i lubelskimi nauczycielami, w seminarium organizowanym przez Instytut Yad Vashem poświęconym Shoah. 2 kolejne tygodnie spędziłem na spotkaniach i rozmowach z osobami pochodzącymi z Lublina i Lubelszczyzny, ale także z innych miejscowości. Rozmawiałem na temat

osobistych wspomnień tych osób dotyczących czasów przedwojennych, okupacji i lat powojennych. Moje rozmowy rejestrowałem w technice audio i video. Reprodukowałem także stare fotografie i dokumenty pochodzące ze zbiorów moich rozmówców.

Dlaczego to robiłem? Dlaczego to takie ważne? Jestem pracownikiem Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie. W ramach naszej działalności zbieramy, utrwalamy i przekazujemy kolejnym pokoleniom wspomnienia osób związanych z Lublinem i Lubelszczyzną. Musimy się śpieszyć. Ludzie tak szybko odchodzą... Czas na krótkie podsumowanie efektów mojej pracy.

Nagrałem wspomnienia **37 osób** (w tym 34 z

Photo: Nachum Avidar

תצלום: נחום אבידר

תומש צ'ייקובסקי מראיין את פנחס זיאן בקיבוץ מענית

Tomasz Czajkowski interviews Pinchas Zajac at Kibbutz Maanit

Tomasz Czajkowski w rozmowie z Pinchaszem Zajacem, Mannit, 14.09.2009

תעודה נדירה!
 תעודת זהות מתקופת הכיבוש
 הגרמני - "יוד אוסוויס" - של רחל
 גיפש, אמו של בן-ציון דרוטין

A rare document!
 Identity Card from the
 German occupation time
 (J-Ausweis). It belonged to
 Rachel Gipsch, Ben-Zion
 Drutin's mother

Dokument tożsamości z
 okresu okupacji Ruchli Gipsz
 – matki Bencjona Drutina

pierwszego pokolenia i 3 z drugiego pokolenia). Są to, w kolejności nagrywania: Lola Singer, Israel Gutman, Józef Kliger, Mosze Pech, Haviva Feldman, Yochi Rabinowitz, Itzhak Saar, Mosze Rozenblum, Miriam Rozenblum, Batia Golan, Jakub Guterman, Pinchas Zajac, Benjamin Ifat, Chawa Goldminc, Roth Shulamit, Chaim Lender, Irena Burstin, Mordechai Rotenberg, Israel Mendelson, Yeszaiachu Gottlieb, Mosze Frank, Lea Goldsztajn, Miriam Akavia, Abraham Silberstein, Shalom Omri, Nechama Omri, Israel Aviram, Itshak Arad, Bencjon Drutin, Yona Livnech, Szlomo Waks, Shalom Tugentman, Chava Avni, Yeszaiachu Kapcan, Ruth Tatarko, Hanna Frenkel, Henryk Rozen.

Osoby te opowiadały o następujących **miejsowościach**: Lublin, Radom, Warszawa, Biłgoraj, Modliborzyce, Bychawa, Międzyrzec Podlaski, Kraśnik, Puławy, Łódź, Płock, Baranów, Kurów, Chełm, Zamość, Kraków, Hrubieszów, Bełżyce, Józefów Biłgorajski, Siedlce, Dęblin.

Chciałbym podkreślić, iż projekt realizowany był w ścisłej współpracy z Ziomkostwem Lubelskim w Izraelu. W tym miejscu szczególnie gorąco dziękuję za pomoc w trakcie mojego pobytu w Izraelu: Yossiemu i

Noyi Dakarom, Jakubowi Gurfinklowi, Sarze Barnea, Netie, Nachumowi i Szmulikowi Avidarom, Itie i Mosze Fishbergom, Alizie Salomon, Ryszardowi Weilerowi. Serdecznie dziękuję wszystkim moim rozmówcom.

Zebrane relacje oraz pozyskane fotografie i dokumenty, po ich opracowaniu, umieszczone zostaną na stronie internetowej Ośrodka **WWW.TNN.PL**. W Ośrodku trwają także prace nad książką zawierającą wspomnienia żydowskich mieszkańców Lublina od czasów przedwojennych po współczesne.

Projekt nagrywania żydowskich mieszkańców Lublina i Lubelszczyzny będzie kontynuowany. W 2010 roku będzie realizowany w USA. W związku z tym zwracamy się z apelem do osób, które mogą umożliwić kontakt z osobami z pierwszego pokolenia mieszkającymi obecnie w USA, a przed 1939 i w czasie okupacji w Lublinie i na terenie Lubelszczyzny.

Kontakt:

Tomasz Czajkowski
 Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”
 Ul. Grodzka 21
 20-112 Lublin
 Tel.: 0048 81 532 58 67
 E-mail: tomekcz@tnn.lublin.pl